

Učební úlohy:
prostředek řízení učebních činností
žáků ve výuce

Formální struktura seminární práce:

Předmět – vzdělávací oblast:

Ročník:

Tematický celek:

Téma (3-4 vyuč. jednotek) ..... *myšlenková mapa*

Cíle tématu:*) – *vybírat v RVP („cíle“, „klíčové kompetence“ a „očekávané výstupy“):*

- *kognitivní (vědomosti)*

- *psychomotorické (dovednosti, schopnosti)*

- *afektivní – výchovné (postoje, potřeby, zájmy, hodnoty)*

Téma vyuč. jednotky	Výukové cíle*)	<u>Did.an.učiva</u> POJMOVÁ	<u>Did.an.učiva</u> OPERAČNÍ	Výukové strategie	Evaluační nástroje Metodické poznámky
<i>z mapy</i>	<i>vyplývají z cílů tématu</i>	fakta	<i>učební úlohy</i>		
		pojmy	<i>(zadání)</i>		
		generalizace	<i>(otázky)</i>		
			KONKRÉTNĚ, ve 2. os.		

K čemu směřujeme

Student/ka:

---

vysvětlí **význam učebních úloh** jako nástroje řízení učebních činností žáků,

---

uvede otázky, které si učitel klade při **plánování vyučovací hodiny**,

---

tvoří učební úlohy a dodržuje principy aktivizujícího (konstruktivistického) přístupu,

---

posuzuje **náročnost učebních úloh** s pomocí Bloomovy taxonomie.

Operační analýza učiva:

analýza činností (operací, aktivit), které budou žáci v hodině provádět k dosažení cílů výuky.

Vytvořte alespoň **5 zadání k činnostem žáků v tématu** portfoliového úkolu či učitelské praxe:

Např.: vyjmenuj ...

vysvětli, proč...

nakresli obrázek, který ukazuje, jak...;

roztříd' do skupin

řekni, proč je ... horší (lepší...)

vytvoř...

naplánuj...

Soustava
učebních
úloh x
scénář/plán
průběhu
hodiny

Úvod: *otázky a úkoly motivační,
diagnostikující žákovské
prekoncepce*

Hlavní část hodiny: *aplikační úlohy
(operace s učivem)*

Závěr: *úlohy na zjišťování
výsledků výuky*

Učební úlohy a jejich kognitivní náročnost podle B. Blooma

1. Úlohy na zapamatování a znovupoznání

Cílová kategorie: **ZNALOST** – žák si vyvolává nebo znovupoznává informace

---

vyjmenuj;

řekni (popiš),

---

co je jako...;

řekni kdy...;

řekni kdo...;

---

udělej seznam;

---

spoj...;

---

najdi...;

---

zarecituj...,

řekni kolik...

2. Úlohy na porozumění

Změna jedné podoby vyjádření do jiné (např. číselná v písemnou), napsat **krátké shrnutí**, vybrat **hlavní myšlenku**, vysvětlit **vztah** mezi dvěma myšlenkami apod. **Zařazování**, **rozlišování** apod.

Cílová kategorie: POROZUMĚNÍ – žák chápe informaci a umí ji přednést v jiné formě

- řekni, co znamená...;
- vysvětli...;
- řekni hlavní myšlenku...;
- řekni pořadí...;
- řekni proč...;
- ukaž...;
- znázorni vztah...;
- vysvětli definici...

3. Úlohy na aplikaci VYUŽITÍ (APLIKACE)

- žák řeší **problém**
s použitím informace a
vhodného **zobecnění**;
aplikování postupu na
známý, neznámý úkol.
Určit v jakých situacích je
vhodné použít, provádět.

- změň...;
- použij jiným způsobem...;
- ukaž, jak udělat...;
- předved' (zdramatizuj)...;
- nakresli obrázek, který ukazuje, jak...;
- dej příklad...;

- uveď důvod...;
- řekni, jak je... použito v tomto případě;
- řekni, co tě napadá při pohledu na tu věc?
- vykonej...
- zaveď...;
- použij...

4. Úlohy na analýzu ANALÝZA

- žák **rozděluje**,
odděluje informace do
jednotlivých částí **podle**
nějakého **kritéria** nebo
úhlu pohledu

- rozříd' do skupin...
- řekni, v čem jsou... a ... stejné (jiné)
- popiš, jak a proč ... se stalo...
- řekni, co je pravdivé (nepravdivé, skutečné, přesvědčivé)
- rozliš podstatné a nepodstatné části
- zjisti, z čeho se skládá... (jak prvky zapadají do struktury)
- uveď argumenty pro a proti...
- vytvoř schéma...
- naznač strukturu...
- uveď, z čeho se to skládá...
- rozliš...
- uspořádej...
- analyzuj...

5. Úlohy na hodnocení

– žák posuzuje informace vzhledem k zavedeným standardům nebo podle určitých kritérií, zaujímá stanoviska.

- řekni, proč je ... horší (lepší, spravedlivější atd.)
- řekni, proč souhlasíš (nesouhlasíš) s ...
- co bys dal na 1., 2., 3. místo...
- rozhodni...
- řekni, co se stane...
- shrň...

- dokaž... argumentuj...
- posud'...
- urči stanovisko...
- zkontroluj správnost...
- zhodnoť...
- vyslov vlastní názor
- vyber nejlepší řešení a zdůvodni...

6. Úlohy vedoucí k tvorbě originálních produktů TVŮRČÍ ČINNOST

– žák vytváří
originální produkty
na základě
vlastního nápadu
nebo pokynů
učitele

- navrhni, co se z ... dá vytvořit
- vytvoř...
- naplánuj...
- vymysli způsob...
- navrhni...atd.

Učební úlohy

Všechna **učitelova zadání**,
respektující výukový **cíl**:

---

a) úkoly,

---

b) otázky,

---

c) aplikační úlohy.

Zásady pro tvorbu učebních úloh

---

1. **Témata úloh ze skutečného života** – “tady a teď”, “být přítom” (zkušenosti žáků, aktualizace, motivace).
2. **Používat aktivní slovesa** (vyjadřující pozorovatelnou činnost) vždy na začátku věty, tzn. vytvořit tak rozkazovací větu jako pobídku pro činnost, nejen pro jednoduchou odpověď.
3. **Pokyny v úkolu vyjádřit přesně** co do kvality i kvantity (vyhýbat se slovům nějaký, několik,...).

Formulace úkolů má být provokující, lákavá výzva.

Je zaměřena *na klíčové učivo, zahrnuje různé úrovně náročnosti (Bloom: znalost – porozumění – aplikace - analýza - hodnocení - tvořivost) s respektem k typům inteligence (Gardner). Úkoly pro individuální i skupinovou práci.*

5. Zabezpečení pomůckami a materiálem.

Učební úlohy - příklad

- [http://www.zsnivnice.cz/media/2020/03/3 Fyzika 9 Optika-laboratorn%C3%AD-pr%C3%A1ce.-%C5%99e%C5%A1en%C3%AD.pdf](http://www.zsnivnice.cz/media/2020/03/3_Fyzika_9_Optika-laboratorn%C3%AD-pr%C3%A1ce.-%C5%99e%C5%A1en%C3%AD.pdf)

Hodně zdaru
při zpracování úkolu

